

O'ZBEKISTON JURNALISTIKA VA
OMMAVIY KOMMUNIKATSIYALAR
UNIVERSITETI

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING JURNALISTIKA SOHASIDAGI O'RNI

Raximov Shohruh Ikromjon o'g'li,
*O'zbekiston Jurnalistika va ommaviy
kommunikatsiyalar universiteti,
mediadizayn kafedrasida katta o'qituvchisi,
shohruxraximov092@gmail.com*

Annotatsiya: Maqolada Axborot texnologiyalari (AT) jurnalistikani qanday o'zgartirganini ko'rib chiqilgan. U AT vositalarining yangiliklarni yig'ish, hisobot berish usullari, auditoriyani jalb qilish va yangiliklarni global tarqatishda qanday inqilob qilganini ta'kidlaydi. U jurnalistlarning real vaqt rejimida reportajlar tayyorlash, multimedia orqali hikoya qilish, ma'lumotlarni tahlil qilish va auditoriya bilan muloqot qilish uchun texnologiyadan foydalanishning turli usullariga urg'u beradi. Maqolada, shuningdek, tekshirilmagan ma'lumotlarning tez tarqalishi va axloqiy mulohazalar kabi ATning olib keladigan qiyinchiliklari e'tirof etilgan bo'lib, jurnalistikaning kelajagi uchun texnologik yutuqlarni o'z ichiga olgan holda ularni boshqarish zarurligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Axborot texnologiyalari, jurnalistika, yangiliklar yig'ilishi, multimedia hikoyalari.

Axborot texnologiyalari (AT) zamonaviy jurnalistikaning asosiga aylanib, yangiliklarni yig'ish, xabar qilish va ma'lumot almashinish usullarini yangi ko'rinishga olib keldi. Bugungi raqamli asrda jurnalistlar o'z maqolalarini yaxshilash, kengroq auditoriyani qamrab olish va yangiliklarni iste'mol qilishning o'zgaruvchan landshaftiga moslashish uchun asosan AT vositalari va platformalariga tayanadilar.

1. Yangiliklarni yig'ish

Bugunga kelib faqat telefon qo'ng'iroqlari va shaxsiy suhbatlarga tayanadigan kunlar o'tdi. AT jurnalistlarga turli manbalardan ma'lumotlarga bir zumda kirish imkonini berdi. Internet, ijtimoiy media va raqamli ma'lumotlar bazalari yordamida muxbirlar o'z hikoyalari uchun tezda tadqiqot o'tkazishi, faktlarni tekshirishi va ma'lumotlarni to'plashi mumkin. Qidiruv mexanizmlari, onlayn arxivlar va ixtisoslashtirilgan dasturiy ta'minot kabi vositalar bu jarayonni soddalashtirib, jurnalistlarni qo'l ostidagi ma'lumotlarning boyligini ta'minlaydi.

2. Hisobot va hikoya qilish

Matbaadan tortib multimediasigacha AT jurnalistlarning hikoya qilish usullarini diversifikatsiya qildi. An'anaviy maqolalardan tashqari, videolar, podkastlar, infografika va interaktiv kontent kabi multimedia elementlari hikoya qilishni boyitdi. Jurnalistlar video tahrirlash, grafik dizayn va audio ishlab chiqarish uchun dasturiy

O'ZBEKISTON JURNALISTIKA VA
OMMAVIY KOMMUNIKATSIYALAR
UNIVERSITETI

ta'minotdan foydalanadilar, bu ularga turli platformalarda auditoriyani jalb qiladigan jozibali hikoyalarni yaratishga imkon beradi.

3. Real vaqt rejimida hisobot berish

AT real vaqt rejimida hisobot berish imkonini beradi, bu esa jurnalistlarga eng so'nggi yangiliklarni yoritib borish imkonini beradi. Ijtimoiy media platformalari lahzali yangilanishlar, jonli translatsiyalar va guvohlarning hisoblari uchun kanal bo'lib xizmat qiladi va jamoatchilikni butun dunyo bo'ylab voqealar haqida xabardor qiladi. Bundan tashqari, mobil texnologiya muxbirlarga voqea va ularni yoritish o'rtasidagi vaqt oralig'ini qisqartirib, voqea joyidan bir zumda xabar berish imkoniyatini beradi.

4. Tomoshabinlarni jalb qilish va fikr-mulohazalar

AT orqali jurnalistlar o'z auditoriyasi bilan bevosita bog'lanadi. Ijtimoiy media platformalari, bloglar va sharhlar tizimlari o'quvchilarga fikr almashish, fikr-mulohaza bildirish va munozaralarda qatnashish imkonini beruvchi o'zaro aloqani kuchaytiradi. Ushbu to'g'ridan-to'g'ri jalb qilish jurnalistlarga jamoatchilik hissiyotlarini tushunishga, hikoyalarni to'plashga va sodiq o'quvchilarni shakllantirishga yordam beradi.

5. Data jurnalistika

Katta ma'lumotlarning yuksalishi jurnalistikaning yangi shaklini, ma'lumotlar jurnalistikasini tug'dirdi. AT vositalari jurnalistlarga katta ma'lumotlar to'plamini tahlil qilish, tendentsiyalarni aniqlash va murakkab ma'lumotlarni oson tushunarli formatlarda taqdim etish imkonini beradi. Vizualizatsiya, diagrammalar va interaktiv xaritalar ma'lumotlarga asoslangan hikoyalarni taqdim etishga yordam beradi va o'quvchilarga turli masalalar bo'yicha chuqurroq tushuncha beradi.

6. Tarqatish va erishish

AT yangiliklarga kirishni demokratlashtirdi. Onlayn nashriyot platformalari va ijtimoiy media jurnalistik kontentning qamrovini an'anaviy chegaralardan tashqariga kengaytirdi. Bir marta bosish orqali yangiliklar global auditoriyaga yetib boradi, geografik to'siqlarni buzib o'tadi va turli xil kelib chiqishi va qiziqishlariga ega bo'lgan shaxslarni qamrab oladi.

Qiyinchiliklar va axloqiy mulohazalar

AT jurnalistikada inqilob qilgan bo'lsa-da, u ham qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Raqamli davrda tekshirilmagan ma'lumotlarning tez tarqalishi, shaxsiy

O'ZBEKISTON JURNALISTIKA VA
OMMAVIY KOMMUNIKATSIYALAR
UNIVERSITETI

hayotning daxlsizligi va yangiliklarning monetizatsiyasi axloqiy dilemmalarni keltirib chiqaradi. Jurnalistlar axloqiy me'yorlarni qo'llab-quvvatlagan holda va o'z xabarlarining yaxlitligini saqlagan holda bu qiyinchiliklarni engishlari kerak.

Xulosa qilib aytganda, axborot texnologiyalari jurnalistikani o'zgartirib, hikoya qilish, tomoshabinlarni jalb qilish va global miqyosda foydalanish uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etdi. Raqamli asrda jurnalistikaning davomli evolyutsiyasi uchun tegishli muammolarni hal qilishda ushbu texnologik yutuqlarni qabul qilish juda muhimdir.

O'ZBEKISTON JURNALISTIKA VA
OMMAVIY KOMMUNIKATSIYALAR
UNIVERSITETI

"OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIDA TIL VA
USLUB MASALASI: TAHLIL, TASNIF, QIYOS"

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA